

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Michaela Nipperta a soudkyň JUDr. Ivany Hesové a JUDr. Aleny Bílkové v právní věci

žalobkyně: **I. D.**, narozená dne xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem JUDr. Josefem Pojezdným
sídlem Švehlova 46, 544 01 Dvůr Králové nad Labem

proti

žalovaným: 1. **J.Z.**, xxx
xxx

2. **Městská část Praha 14**, IČO 00231312
sídlem Bratří Venclíků 1073/8, 198 00 Praha 14
oba žalovaní zastoupeni advokátem JUDr. Mojmírem Přívarou
sídlem Kovářská 1253/4, 301 00 Plzeň

o uložení povinnosti uzavřít smlouvu o nájmu bytu a o zaplacení 500 000 Kč

o odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 13. srpna 2024,
č. j. 19C 355/2023-52,

Shodu s prvopisem potvrzuje M.Z.

(K.ř. č. 1 – rozsudek)

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se potvrzuje.**
- II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalovaným náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 14 278, do tří dnů od právní moci rozsudku a k rukám advokáta JUDr. Mojmíra Přívary.

Odůvodnění:

1. Obvodní soud pro Prahu 9, dále soud prvního stupně, rozsudkem ze dne 13. 8. 2024, č. j. 19C 355/2023-52, zamítl žalobní návrhy, aby soud uložil žalovaným povinnost uzavřít se žalobkyní smlouvu o nájmu bytové jednotky č. xxx v budově č. p. xxx na adrese Xxx xxx, xxx xxx xxx xxx xxx xxx na dobu neurčitou, popř. smlouvu o nájmu jiného zdravotně nezávadného a pro rodinu žalobkyně vhodného bytu ve vlastnictví Městské části Praha 14, na dobu neurčitou, a povinnost společně a nerozdílně zaplatit žalobkyni 500 000 Kč jako náhradu nemajetkové újmy (výroky I. a II.). Neúspěšně žalobkyni uložil, aby žalovaným na náhradě nákladů řízení zaplatila 21 417 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku a k rukám právního zástupce žalovaných (výrok III.).
2. Žalobkyně se žalobních návrhů domáhala na podkladě tvrzení, že nezákonným postupem žalovaných byla její rodina zbavena tzv. „chráněného nájmu“ a v tíživé sociální situaci jí nebylo umožněno prodloužení stávajícího nájmu bytu, byť své povinnosti nájemce řádně plnila. Žalobkyně se původně starala o svoji matku B. B., která měla od 21. 12. 1994 na dobu neurčitou uzavřenu nájemní smlouvu o nájmu bytu č. 2 na adrese Xxx xxx. Z důvodu potřeby většího bytu byl žalobkyni a B. B. jako společným nájemcům na dobu dvou let přenechán do nájmu byt č. xxx, o velikosti 3+1, na adrese xxx, xxx, a po uplynutí doby nájmu jim byl do nájmu přenechán byt o velikosti 4+1 v domě č. p. xxx v Praze xxx, ul. Xxx xxx, Praha xxx, a to na dobu jednoho roku. Druhá žalovaná nájem bytu žalobkyni neprodloužila s tím, že žalobkyně o několik dnů přemeškala lhůtu k podání žádosti o prodloužení nájmu. Žalobkyně ale žádost zmeškala proto, že jí umírala matka, po smrti matky (30. 5. 2023) musela zařizovat pohřeb, tudíž žádost o prodloužení nájmu podala až dne 12. 6. 2023. Žalovaní popsáním jednáním, které žalobkyně má za diskriminační a segregaci, připravili žalobkyni a její rodinu o chráněné bydlení, nabídli jí naprosto nevyhovující byt ve školní budově v Praze xxx, ulice Xxx, čímž žalobkyni způsobily mučivé útrapy ze strachu o budoucnost a bydlení celé rodiny. Jako náhradu způsobené nemajetkové újmy by proto měli společně a nerozdílně žalobkyni zaplatit odškodnění ve výši 500 000 Kč.
3. Žalovaní předně odmítli, že by kdy jednali diskriminačně, segregaci a v úmyslu vyloučit žalobkyni ze společnosti a že by žalobkyni způsobili jakoukoliv újmu. Nájem předmětného bytu skončil uplynutím sjednané doby nájmu, k takovému závěru dospěl i Obvodní soud pro Prahu 9 v řízení o vyklizení tohoto bytu vedeném pod sp. zn. 15C 40/2023. Druhá žalovaná přesto žalobkyni nabídla nájem jiného bytu, ale žalobkyně nabídku bez dalšího odmítla. V žalobě popsané výhrady k nabídnutému bytu a k jednání žalovaných nejsou důvodné, rozhodně ze strany žalovaných nešlo o projev diskriminace a segregace, nabídnutý byt je situován v budově základní školy na sídlišti Černý Most II., v těsné blízkosti bytových domů, jedním z dlouhodobých nájemníků sousedního bytu je i zastupitel hl. m. Prahy, tedy nejde o byt

oddělený od běžné populace. První žalovaný nadto neměl a nemá jakékoli oprávnění disponovat s byty svěřenými do správy Městské části Praha 14. Žalovaní navrhli, aby žaloba byla zamítnuta.

4. Soud prvního stupně s odkazem na § 101 odst. 3 občanského soudního řádu, dále „o. s. ř.“, věc projednal a rozhodl v nepřítomnosti žalobkyně a jejího právního zástupce, kteří, ač řádně předvoláni, se k jednání nedostavili a o odročení jednání nepožádali. V odůvodnění rozsudku stručně a jasně vyložil, které skutečnosti vzal za prokázané, o které důkazy opřel svá skutková zjištění, proč neprovedl i další důkazy, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věc posoudil po právní stránce. Odvolací soud na odůvodnění rozsudku odkazuje a závěry soudu prvního stupně jen stručně shrnuje.
5. Dne 21. 11. 1994 uzavřela Městská část Praha xxx jako pronajímatel s B. B. jako nájemcem smlouvu o nájmu bytu č. 2 na adrese Xxx, obec xxx, na dobu neurčitou, jednalo se o byt 0+1 o celkové ploše 33,34 m², byt užívala i žalobkyně, která posléze požádala Úřad městské části Praha 14 o přidělení většího bytu. Druhá žalovaná uzavřela s B. B. a žalobkyní jako společnými nájemci dne 29. 7. 2020 smlouvu o nájmu bytu č. xxx v domě č. p. xxx, o velikosti 3+1, na dobu určitou od 1. 8. 2020 do 31. 7. 2022. Po uplynutí doby nájmu druhá žalovaná uzavřela s B. B. a žalobkyní jako společnými nájemci dne 4. 8. 2022 nájemní smlouvu č. 71/2022 o nájmu bytu č. xxx sestávajícího ze čtyř pokojů, kuchyně a příslušenství, situovaného ve 4. nadzemním podlaží domu č. p. xxx v Praze xxx, ulice Xxx 18 (dále „předmětný byt“), nájem byl sjednán na dobu určitou od 8. 8. 2022 do 7. 8. 2023. Podle čl. 4.3. smlouvy „pokud bude mít nájemce zájem o prodloužení doby nájmu, zavazuje se požádat o prodloužení písemně nejméně dva kalendářní měsíce před uplynutím doby nájmu sjednaného touto smlouvou. Na prodloužení nájmu není právní nárok. O prodloužení doby trvání nájmu bude případně mezi účastníky sjednán písemný dodatek ke smlouvě. V případě, že nedojde k dohodě B. prodloužení nájmu, nájem končí v dohodnuté době, podle odst. 4.1.“ Společná nájemnice B. D. zemřela dne 30. 5. 2023. Žalobkyně dopisem ze dne 12. 6. 2023 požádala o prodloužení nájmu předmětného bytu o dva roky. Druhá žalovaná prostřednictvím Správy majetku Praha 14, a.s., dopisy ze dne 12. 6. 2023 a ze dne 25. 9. 2023 sdělila žalobkyni, že nájem nebude prodloužen a vyzvala jí k odevzdání bytu ke dni 7. 8. 2023. Dopisem ze dne 10. 8. 2023 byl žalobkyni nabídnut nájem bytu č. xxx o velikosti 2+1 v budově č. p. xxx v Praze xxx, ulice Xxx. Žalobkyně dopisem ze dne 30. 8. 2023 nabídku odmítla s tím, že byt je svou velikostí nevyhovující a je oddělený od bydlení běžné populace, což žalobkyně vnímá jako segregaci romského etnika. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 dne 2. 4. 2024, sp. zn. 15C 40/2024, bylo žalobkyni (v procesním postavení žalované) uloženo předmětný byt vyklidit a vyklizený odevzdat Městské části Praha 14 do 3 měsíců od právní moci tohoto rozsudku, proti rozsudku bylo podáno odvolání. Soud prvního stupně na návrh žalobkyně provedl důkaz lékařskou zprávou MUDr. M. H. a zjistil, že dne 24. 1. 2024 bylo provedeno vstupní psychiatrické vyšetření žalobkyně a byla jí diagnostikována porucha xxx xxx xxx. Z lékařské zprávy ze dne 6. 2. 2024 byly zjištěny stejné závěry. Žalobkyně navrhla provést důkaz nahrávkami rozhovorů žalobkyně se xxx (prvním žalovaným) a romskou kurátorkou městské části, ale neuvedla, jaká její tvrzení mají být takto prokázána a nadto nahrávku nepředložila.
6. Po právní stránce soud prvního stupně návrh žalobkyně posoudil podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále též „o. z.“, a uzavřel, že návrhu nelze vyhovět. Nájem předmětného bytu skončil uplynutím sjednané doby nájmu dne 7. 8. 2023, na prodloužení nájmu žalobkyni nárok nevznikl. Liché bylo tvrzení žalobkyně, že byla jednáním žalovaných zbavena tzv. chráněného nájmu, míněno nájmu na dobu neurčitou, neboť žalobkyně s druhou žalovanou nikdy nájem bytu na dobu neurčitou sjednán neměla. Dodal, že právo na bydlení je ekonomické, sociální a kulturní právo na adekvátní bydlení a přístřešek, že je zakotveno ve Všeobecné deklaraci lidských práv

přijaté Organizací spojených národů dne 10. 12. 1948 a dále v Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, který byl přijat valným shromážděním OSN dne 16. 12. 1966. Česká Listina základních práv a svobod právo na bydlení přímo nezmiňuje, dle Ústavního soudu však toto právo spadá pod čl. 30 odst. 2 LZPS, který se věnuje hmotné pomoci lidem v nouzi. Podle tohoto ustanovení každý, kdo je v hmotné nouzi, má právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek. V posuzovaném případě druhá žalovaná žalobkyni nabídla další byt, leč žalobkyně nabídku odmítla.

7. Pokud jde o nárok směřující vůči prvnímu žalovanému, ten jako xxx městské části je v souladu s § 89 odst. 1 písm. a) zák. č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, volen zastupitelstvem městské části a v souladu s § 72 ve spojení s § 97 zákona zastupuje městskou část navenek. Do jeho kompetence však nespádá rozhodování o uzavírání nájemních smluv. Tato kompetence je ze zákona svěřena Radě městské části (§ 94 odst. 1 a 2 zákona). Z uvedeného je zřejmé, že ve vztahu k návrhu dle výroku I. rozsudku není první žalovaný pasivně legitimován.
8. Ve věci uplatněného návrhu na odškodnění nemajetkové újmy žalobkyně neuvedla tvrzení o rozhodných skutečnostech a nenavrhla důkazy, jimiž by takové skutečnosti měly být prokázány a soud prvního stupně jí nemohl vyzvat k doplnění podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř., protože se žalobkyně a její zástupce k jednání nedostavili; žalobkyně neunesla břemeno tvrzení a důkazní.
9. Soud prvního stupně žalobní návrhy zamítl a plně úspěšným žalovaným přiznal podle § 142 odst. 1 o. s. ř. náhradu nákladů řízení účelně vynaložených na bránění práva.
10. Žalobkyně napadla rozsudek včasným a přípustným odvoláním. Uvedla, že soud prvního stupně rozhodl na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu a vyvodil nesprávné závěry. Žalobkyně trvala na tom, že ze strany žalovaných se jednalo o diskriminační jednání v účelové snaze eliminovat ji z práva bydlet v nájemním bytu ve vlastnictví města a eliminovat ji z obvodu Městské části Praha 14, to vše proto, že žalobkyně a její rodina jsou Romové. Žalobkyně řádně a včas platila nájemné, tedy jediným vysvětlením jednání žalovaných je, že jde o záměrnou rasovou segregaci. Protože v tomto směru jednal diskriminačně i první žalovaný, jak vyplývá z audio nahrávek, které žalobkyně pořídila, je i tento žalovaný pasivně legitimován. Soud prvního stupně neprovedl stěžejní důkaz – audio nahrávky z jednání žalobkyně s prvním žalovaným a romskou kurátorkou, dokazování zůstalo neúplné. Nahrávky žalobkyně předložila soudu spolu odvoláním proti rozsudku soudu prvního stupně. Pojem „chráněný nájem“ vyplývá z právní teorie, za takový nájem se považuje nájemní poměr na dobu neurčitou, kdy nájemce je „chráněn“ proti svévolnému postupu pronajímatele výpovědními důvody a dalšími regulativy. Snaha obcházet ochranu nájemníka nájemem na dobu určitou se naplnila i v projednávaném případě. Při změnách nájmu byla žalobkyně s nesvéprávnou matkou konejšena tím, že se o nic nejedná, že nájem bude prodloužen a nikdo, ani vedoucí sociálního odboru, ani romská kurátorka, ani opatrovnice její nesvéprávné matky, jim neobjasnil, že změnou nájmu na nájem na dobu určitou se vzdává jakékoliv ochrany a vystavuje se naprosté svévoli ze strany pronajímatele ohledně neprodloužení nájmu, k čemuž odkázala na ustanovení ve smlouvě, že na prodloužení nájmu není právní nárok. Dále namítla, že dokazování zůstalo neúplné i ve věci vzniku její nemajetkové újmy. Soud prvního stupně nepřiznal důkazní hodnotu zprávám psychiatricky MUDr. M. H., přestože zde diagnóza byla stanovena. Pokud měl soud prvního stupně tento důkaz za nedostatečný, tak měl poučit žalobkyni proč a měl jí umožnit navrhnout doplnění dokazování, byť by toto poučení provedl písemně a za tím účelem jednání odročil. Totéž platí i o opomenutém důkazu nahrávkami, který byl navržen, ale z důvodu nepřítomnosti u jednání nemohl být proveden, jednání mělo být za účelem provedení důkazu odročeno. Závěrem žalobkyně omluvila nepřítomnost při jednání soudu prvního stupně, obsílka k jednání byla právnímu zástupci doručena, i když dovedně ukryta v dalších listinách,

tj. vyjádření k žalobě a jeho přílohách. Přehlédnutí obsílky nemělo vést k automatickému neunesení důkazního břemene, ale k odročení jednání s poučením žalobkyni o tom, které skutečnosti soud nepovažoval za prokázané, s možností dalších důkazních návrhů. Žalobkyně navrhla, aby odvolací soud odvoláním napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

11. Žalovaní se k odvolání písemně vyjádřili a mimo jiné zdůraznili, že nájem předmětného bytu byl jednoznačně sjednán na dobu určitou, přičemž žalobkyně ani před koncem uplynutí doby, na kterou byl tento nájem sjednán, nepodala včasnou žádost o prodloužení trvání smlouvy dle čl. 4.3. nájemní smlouvy. Žalovaní odmítají, že by se žalobkyní jednali nějakým jiným způsobem z důvodu, že žalobkyně a její rodina by měli být Romové, doložili, že nabídnutý byt v budově základní školy je umístěn přímo na sídlišti xxx a v těsné blízkosti jiných bytových domů. Včasné placení nájemného je jednou ze základních povinností každého nájemce, z plnění této základní povinnosti nelze dovozovat tvrzení žalobkyně, že v daném případě „jediným vysvětlením skončení nájmu je, že se jedná o záměrnou rasovou segregaci“. Ke skončení nájemního poměru došlo uplynutí sjednané doby nájmu. Pokud jde o vysvětlení pojmu chráněného nájmu, který vyložila žalobkyně v odvolání, tak k tomu žalovaní uvedli, že druhá žalovaná se žalobkyní nikdy neměla uzavřený nájemní poměr na dobu neurčitou. Soud prvního stupně postupoval v souladu s § 101 odst. 3 a § 118a o. s. ř., účastník, který se nedostavil k jednání a včas nepožádal z důležitého důvodu o odročení, znemožnil soudu, aby mu poskytl poučení podle ustanovení § 118a o. s. ř. První žalovaný nedal žalobkyni k pořízování nahrávky souhlas, nahrávka je důkazem nezákonným a nadto nahrávku neměl ani soud prvního stupně k dispozici. Skutkové a právní závěry soudu prvního stupně jsou dle mínění žalovaných zcela správné. Žalovaní tedy navrhli potvrzení odvoláním napadeného rozsudku.
12. Odvolací soud postupem podle § 212, § 212a odst. 4, § 214 odst. 1 o. s. ř. přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně a řízení, které jeho vydání předcházelo, věc projednal při jednání a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
13. Vady řízení, k nimž se u přípustného odvolání přihlíží z úřední povinnosti podle § 212a odst. 5 o. s. ř., odvolací soud v postupu soudu prvního stupně neshledal.
14. Žalobkyně až v odvolacím řízení předložila soudu zvukové záznamy rozhovoru pořízené bez vědomí a souhlasu nahrávané osoby, tj. prvního žalovaného, vedoucí sociálního odboru Úřadu městské části Praha 14 a paní D. E. H. – terénní pracovnice a romské kurátorky. Odvolací soud důkaz těmito záznamy neprovedl, protože jde o důkaz nezpůsobilý zvrátit skutková zjištění soudu prvního stupně o rozhodných skutečnostech. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. 21Cdo 1267/2018 (rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou dostupná na <http://www.nsoud.cz>), podrobně popsal, za jakých podmínek je podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2014 možné použít zvukový záznam rozhovoru pořízený bez vědomí a souhlasu nahrávané osoby jako důkaz v občanském soudním řízení. Zdůraznil, že zákon č. 89/2012 Sb. zachovává ochranu soukromí a tomu odpovídající povinnosti ostatních zdržet se neoprávněných zásahů do něj jako součást absolutního osobnostního práva. Rozsah omezení tohoto absolutního osobnostního práva je v současné právní úpravě širší, neboť vedle možnosti pořízení nebo použití podobizny, písemnosti osobní povahy nebo zvukového či obrazového záznamu na základě zákona k úřednímu účelu (srov. § 88 odst. 2 o. z.) zákon nově umožňuje pořízení nebo použití podobizny nebo zvukového či obrazového záznamu také s ohledem na výkon a ochranu jiných subjektivních soukromých práv, a to zpravidla v řízení před orgánem veřejné moci a podle předpisů veřejného práva (například podle občanského soudního řádu). K tomu však Nejvyšší soud dodal, že toto omezení je nutné –

vzhledem k tomu, že jde o výjimku z práva na ochranu osobnosti člověka – vykládat restriktivně, uvedený zákonný důvod k použití podobizny nebo zvukového či obrazového záznamu nesmí být využit nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy člověka (srov. § 90 o. z.). S odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. II. ÚS 1774/14 (rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://www.nalus.usoud.cz>), dále uzavřel, že základním kritériem pro rozhodnutí o použitelnosti zvukových či obrazových záznamů týkajících se člověka nebo jeho projevů osobní povahy a pořízených soukromou osobou bez vědomí nahrávané osoby jako důkazu v občanském soudním řízení, je (v každém jednotlivém případě) poměrování chráněných práv a zájmů, které se v této soukromé sféře střetávají, a rozhodnutí o tom, který z těchto zájmů je v konkrétním případě převažujícím. Kromě okolností, za nichž byla nahrávka pořízena, je rozhodující i význam právem chráněného či uznávaného zájmu, který je předmětem vlastního řízení, a možnosti, které měl účastník uplatňující informace z nahrávky k dispozici k tomu, aby získal takové informace jiným způsobem, než za cenu porušení soukromí druhé osoby. Vzhledem k tomu, že se jedná o výjimečný prostředek, jeho použití jako důkazu v občanském soudním řízení může připadat v úvahu pouze tam, kde má vést k prokázání skutečnosti, kterou není možné prokázat jinak (pomocí důkazů, které nezasahují do absolutních osobnostních práv dotčené osoby), a kde i další okolnosti případu vedou k závěru, že nelze upřednostnit právo na ochranu osobnosti dotčené osoby před právem na spravedlivý proces toho, komu je použití důkazu zvukovým či obrazovým záznamem týkajícím se této osoby nebo jejích projevů osobní povahy na prospěch. Z těchto závěrů Nejvyšší soud vycházel i v následné rozhodovací praxi (srov. například usnesení ze dne 30. 4. 2019, sp. zn. 21Cdo 4765/2018, nebo ze dne 17. 12. 2019, sp. zn. 24Cdo 2949/2019, či ze dne 18. 11. 2020, sp. zn. 21Cdo 2718/2020).

15. V projednávané věci odvolací soud neshledal, že by byly dány předpoklady pro provedení důkazu záznamem projevů člověka osobní povahy pořízených soukromou osobou bez souhlasu nahrávané osoby. Podle tvrzení žalobkyně se jednání, o němž si bez souhlasu přítomných jednajících pořídila záznam, účastnila i paní D. E. H., terénní pracovnice a romská koordinátorka, tedy audionahrávka nebyla jediným možným důkazem o jednání prvního žalovaného ve vztahu k žalobkyni. Žalobkyně měla především možnost navrhnout k důkazu výslech jmenované svědkyně, což neučinila.
16. Dále odvolací soud na podkladě provedených důkazů a s přihlédnutím k tomu, co vyšlo v řízení najevo, dospěl také k závěru, že žalobkyně, byť se subjektivně cítí „slabší stranou“, objektivně jí není. Samotná skutečnost, že z důvodů úmrtí v rodině a zařizování pohřbu nepožádala o prodloužení nájmu bytu včas a že se jí jiný nabídnutý byt nelíbil, z ní slabší stranu požívající speciální ochrany nečiní.
17. Nemohlo jít ani o důkaz opomenutý, neboť soud prvního stupně záznamy pořízené žalobkyní neměl k dispozici, žalobkyně je sice jako důkaz zmínila, ale záznamy předložila až spolu s předmětným odvoláním.
18. Podle § 2285 o. z. pokračuje-li nájemce v užívání bytu po dobu alespoň tří měsíců po dni, kdy měl nájem skončit, a pronajímatel nevyzve v této době nájemce, aby byt opustil, platí, že je nájem znovu ujednán na tutéž dobu, na jakou byl ujednán dříve, nejvýše ale na dobu dvou let; to neplatí, ujednají-li si strany něco jiného. Výzva vyžaduje písemnou formu.
19. V projednávané věci bylo v řízení před soudem prvního stupně spolehlivě prokázáno, že žalobkyni právo nájmu předmětného bytu skončilo dne 7. 8. 2023 a že druhá žalovaná již dne 25. 9. 2023 (prostřednictvím pověřené obchodní společnosti Správa majetku

Praha 14, a.s.) písemně žalobkyni vyzvala, aby byt opustila, tedy prodloužení nájmu podle citovaného ustanovení § 2285 o. z. nenastalo.

20. Podle smlouvy o nájmu předmětného bytu na prodloužení nájmu nebyl sjednán smluvní právní nárok, a to ani pro případ, že by nájemce zájem o prodloužení doby nájmu dal písemně najevo nejméně dva kalendářní měsíce před uplynutím sjednané doby nájmu, což vyplývá ze smluvního ujednání vyjádřeného v čl. 4 Doba trvání nájmu, odst. 4.3, Smlouvy o nájmu bytu č. 71/2022 ze dne 4. 8. 2022.
21. První žalovaný nemá podle hmotného práva oprávnění disponovat s nemovitým majetkem vlastníkem svěřeným do správy Městské části Praha 14, tedy ve věci uplatněného návrhu žalobkyně, který se týká předmětného bytu, popř. jiného bytu ve správě Městské části Praha 14, není pasivně legitimován a již proto nemůže ve vztahu k němu žalobní návrh obstát.
22. K prvnímu jednání ve věci byli žalobkyně a její právní zástupce řádně a včas předvoláni, spolu s předvoláním jim bylo doručeno i podrobné vyjádření žalovaných k žalobě, tudíž měli možnost včas seznat obranu žalovaných, na kterou by měli reagovat. Žalobkyně a její právní zástupce se k prvnímu jednání ve věci bez omluvy nedostavili, o odročení jednání nepožádali a soud prvního stupně v souladu § 101 odst. 3 o. s. ř. věc projednal v jejich nepřítomnosti, vyšel z obsahu spisu a provedených důkazů. Bezvýznamná je námitka, že si zástupce žalobkyně předvolání nevšiml, protože v soudní zásilce bylo více listin.
23. Soud prvního stupně žalobkyni neznemožnil přístup k soudu a realizaci procesních práv, která jí zákon přiznává, na jejich právech jí nezkrátil, důsledně dodržel předepsané procesní postupy a jeho řízení není zatíženo vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.
24. Podle stávající zákonné úpravy je tzv. sporné řízení (kterým spor účastníků nepochybně je) ovládáno zásadou projednací, která znamená přenesení odpovědnosti za výsledek řízení na samotné účastníky. Je tedy zásadně věcí účastníků řízení, aby uvedli skutková tvrzení a k prokázání těchto tvrzení, aby označili potřebné důkazy. Právní posouzení uplatněného nároku je věcí soudu a není povinností žalobce precizovat žalobu i z hlediska právního posouzení vylíčených skutkových tvrzení, neboť aplikace příslušné hmotněprávní normy na zjištěný skutkový stav je výhradně věcí rozhodujícího soudu.
25. V projednávané věci bylo ve věci uplatněného návrhu na náhradu nemajetkové újmy nezbytné, aby žalobkyně především tvrdila (popsala) protiprávní jednání žalovaných, vznik újmy a příčinnou souvislost mezi protiprávním jednáním žalovaných a vznikem újmy, aby k prokázání takto vylíčených rozhodných skutečností navrhla důkazy potřebné k jejich prokázání. Soud prvního stupně v odůvodnění rozsudku stručně a jasně vyložil, že žalobkyně rozhodné skutečnosti tvrdila (popsala) neúplně, nenavrhla a nedoložila důkazy potřebné k prokázání rozhodných skutečností a že se jí nemohlo dostat poučení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř., protože se k jednání nedostavila. Ve věci uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy neunesla břemeno tvrzení a břemeno důkazní, protože ve věci tohoto nároku nemohla uspět.
26. Soudní praxe chápe břemeno tvrzení jako vyjádření procesní odpovědnosti účastníka řízení za to, že za řízení netvrdil všechny rozhodné skutečnosti významné pro rozhodnutí a že z tohoto důvodu muselo být rozhodnuto o věci samé v jeho neprospěch. Smyslem břemene tvrzení je umožnit soudu rozhodnout o věci samé i v takových případech, kdy určitá skutečnost, významná podle hmotného práva pro rozhodnutí věci, pro nečinnost účastníků nemohla být prokázána, neboť vůbec nebyla účastníky tvrzena. K tomu, aby účastník v řízení dostal své povinnosti tvrzení, slouží poučení podle ustanovení § 118a odst. 1 o. s. ř. Na povinnost tvrzení

(břemeno tvrzení) navazuje povinnost důkazní (břemeno důkazní) a k tomu, aby účastník v řízení dostal své povinnosti tvrzení, slouží poučení podle ustanovení § 118a odst. 3 o. s. ř., které poskytne soud účastníku, který ke spornému tvrzení neoznačil žádný důkaz nebo označil důkaz zjevně nezpůsobilý sporné tvrzení prokázat nebo k jeho návrhu provedenými důkazy nedošlo k prokázání tvrzených rozhodných skutečností. Ustanovení § 118a o. s. ř. upravuje jen poučovací povinnost soudu při jednání. Znamená to, že účastník, který se nedostavil k jednání a včas nepožádal z důležitého důvodu o odročení, tím soud znemožnil, aby mu poskytl poučení podle ustanovení § 118a o. s. ř., jestliže soud projednal věc v nepřítomnosti takového účastníka v souladu s ustanovením § 101 odst. 3 o. s. ř. Nemohl-li soud poskytnout účastníku poučení podle ustanovení § 118a o. s. ř. proto, že se nedostavil k jednání, není oprávněn ani povinen mu sdělovat potřebná poučení jinak a není ani povinen jen z tohoto důvodu odročovat jednání (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 1. 2009, sp. zn. 21Cdo 5232/2007, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2010, sp. zn. 28Cdo 3665/2009).

27. V poměrech projednávané věci se žalobkyni nemohlo dostat dobrodiní ve smyslu popsaného poučení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř., protože se žalobkyně a její právní zástupce k jednání bez omluvy nedostavili, o odročení jednání nepožádali, a protože žalobkyně nevylicila všechny rozhodné skutečnosti, neunesla břemeno tvrzení, potažmo břemeno důkazní a zamítavé rozhodnutí je věcně správné.
28. O nákladech řízení rozhodl soud prvního stupně v souladu s § 142 odst. 1 o. s. ř.
29. Odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně podle § 219 o. s. ř. ve výrocích o věci samé a ve výroku o nákladech řízení potvrdil.
30. O náhradě nákladů odvolacího řízení odvolací soud rozhodl podle § 142 odst. 1, § 151 odst. 1 a 3 o. s. ř. ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř. V odvolacím řízení plně úspěšní žalovaní mají právo na náhradu účelně vynaložených nákladů odvolacího řízení, vyčíslenou podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) takto: *odměna advokáta* za dva zastoupené 4x 2 800 Kč počítaná z tarifní hodnoty 60 000 Kč (10 000 Kč + 50 000 Kč) a snižena o 20% za každého zastoupeného dva úkony právní služby, tj. vyjádření k odvolání ve věci samé a účast na jednání odvolacího soudu, podle § 6, § 7, § 8, § 9 odst. 4 písm. a), § 11 odst. 1 písm. g), k), § 12 odst. 4 advokátního tarifu, *paušální náhrada hotových výdajů* 2x 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu a *daň z přidané hodnoty* 21% ze součtu odměny a náhrady výdajů, tj. 2 478 Kč, celkem 14 278 Kč. Lhůta a místo plnění byly stanoveny podle § 160 odst. 1 a § 149 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř. a násl. dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu prvního stupně.

Přípustnost dovolání **je** oprávněn zkoumat pouze dovolací soud.

Praha 2. prosince 2024

Shodu s prvopisem potvrzuje M.Z.

Mgr. Michael Nippert v. r.
předseda senátu